

Hukuk Bülteni

Şirketler Hukuku | Türkiye | Kasım 2018

DÖVİZLE İŞLEM YASAĞININ İSTİSNALARINDA YAPILAN SON DEĞİŞİKLİKLER

Bilindiği üzere, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın ("**Karar**") 4. maddesine 13 Eylül 2018 tarihinde yapılan ekleme ile, Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarındaki (i) menkul ve gayrimenkul alım ve satımı, (ii) taşıt ve finansal kiralama dâhil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama ve leasing, (iii) iş ve hizmet ile (iv) eser sözleşmelerinde, sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayacağı öngörülmüştür. Ayrıca, daha önce akdedilen ve halen yürürlükte olan bu tür sözleşmelerde belirlenen sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülüklerinin de yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği 13 Eylül 2018 tarihinden itibaren ("**Yürürlük Tarihi**") 30 gün içerisinde, Türk Lirası cinsinden yeniden belirlenmesi mecburi kılınmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ'inin (2008-32/34) 8. maddesinde değişiklikler yapılmasına dair 6 Ekim 2018 tarihinde yayımladığı tebliğ ("**Önceki Tebliğ**"), Karar ile getirilen yasağın uygulamasına dair detay ve istisnaları büyük ölçüde açıklığa kavuşturmuştur. Ancak, piyasalarda istisnaların yeterli olmadığı yönündeki eleştirilerin artması üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığı yeniden harekete geçerek, 16 Kasım 2018 tarihinde yeni bir tebliğ ("**Yeni Tebliğ**") yayımlamış ve Önceki Tebliğ ile getirilen düzenlemelerde, aşağıda detaylıca açıklandığı üzere bazı değişiklikler gerçekleştirmiştir.

(i) Gayrimenkul satış ve kira sözleşmelerine ilişkin yapılan değişiklikler

Önceki Tebliğ uyarınca, Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri, konusu serbest bölgeler de dahil olmak üzere, yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan (konut ve çatılı iş yerleri

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

dâhil) gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülükleri, döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmamaktaydı.

Yeni Tebliğ ise, serbest bölgelerde bulunan gayrimenkulleri yasak kapsamı dışına çıkarmış ve aşağıdaki işlemleri de yasağın istisnaları arasında sayarak, bunlara ilişkin sözleşmelerde sözleşme bedeli ile diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilir hale getirmiştir:

- Türkiye Cumhuriyeti ile vatandaşlık bağı bulunmayan ama Türkiye’de yerleşik olan kişilerin alıcı veya kiracı taraf oldukları gayrimenkul satış veya kiralama sözleşmeleri,
- Yurt dışında yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip buldukları şirketlerin alıcı veya kiracı taraf oldukları gayrimenkul satış veya kiralama sözleşmeleri,
- Serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin alıcı veya kiracı taraf oldukları gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmeleri,
- Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan belgeli konaklama tesislerinin işletilmesi amacıyla kiralanmasına yönelik gayrimenkul kiralama sözleşmeleri,
- Gümrüksüz satış mağazalarının kiralanmasına ilişkin gayrimenkul kiralama sözleşmeleri.

Ayrıca, istisna kapsamında olsun veya olmasın, tüm gayrimenkul kira sözleşmelerinde depozitoların döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilmesi, Yeni Tebliğ ile netlik kazanmıştır.

(ii) Menkul satış ve kira sözleşmelerine, taşıt kira sözleşmelerine ve finansal kiralamalara ilişkin yapılan değişiklikler

Önceki Tebliğ’de, Karar’a paralel olarak, Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri de dahil olmak üzere taşıt satış veya kira sözleşmelerinde, sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayacağı düzenlenmekteydi. Yeni Tebliğ ise, iş makinelerini bu yasak kapsamından çıkarmıştır. Böylelikle, anılan yasak yalnızca taşıtlar açısından uygulanabilecek olup, iş makinelerine ilişkin satış ve kira sözleşmelerindeki bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilmesi mümkün hale gelmiştir.

Ayrıca Yeni Tebliğ, Yürürlük Tarihi öncesinde akdedilen ve yasak kapsamında olan (i) taşıt kira sözleşmeleri, (ii) yolcu taşıma amaçlı ticari taşıt satış sözleşmeleri ve (iii) menkul ve gayrimenkullere ilişkin finansal kiralama sözleşmelerinde döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmış sözleşme bedelleri ve diğer ödeme yükümlülüklerini Türk Lirası cinsinden yeniden belirleme zorunluluğunu da ortadan kaldırmıştır.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

(iii) İş, hizmet ve eser sözleşmelerine ilişkin yapılan değişiklikler

Karar uyarınca, Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri iş sözleşmeleri ile danışmanlık, aracılık ve taşımacılık da dâhil hizmet sözleşmeleri ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmamaktadır. Önceki Tebliğ bu kurala bazı istisnalar getirmiş, ancak bunların yeterli bulunmaması üzerine Yeni Tebliğ ile birlikte ek istisnalar getirilerek yasağın kapsamı daha da daraltılmıştır.

Önceki Tebliğ, yurt dışında yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; (i) şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, (ii) doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin buldukları şirketler ile (iii) serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmasına izin vermektedir.

Yeni Tebliğ ise, yukarıda belirtilen (ii)'yi daha geniş şekilde ifade ederek, yurt dışında yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan ve ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip buldukları şirketlerin yapmış oldukları iş ve hizmet sözleşmelerini de istisna kapsamına almıştır. Bunun yanı sıra Yeni Tebliğ, yukarıda sayılan istisnaların, ancak istisna kapsamında sayılan şirketlerin, iş sözleşmeleri bakımından işveren, hizmet sözleşmeleri bakımındansa hizmet alan konumunda olmaları halinde uygulanacağını düzenlemektedir.

Yukarıdakilere ek olarak Yeni Tebliğ, tarafları Türkiye'de yerleşik kişiler olan (i) gemi adamlarının iş sözleşmeleri ile (ii) Türkiye'de başlayıp yurt dışında sonlanan, yurt dışında başlayıp Türkiye'de sonlanan veya yurtdışında başlayıp yurtdışında sonlanan hizmet sözleşmelerinin de istisna kapsamında olduğunu belirtmektedir.

Eser sözleşmeleri açısından ise Yeni Tebliğ, döviz cinsinden maliyet içeren tüm eser sözleşmelerini yasağın istisnaları kapsamına sokmuş ve artık bu tür eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ile diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli belirlenebilmesini mümkün kılmıştır.

(iv) Diğer hususlarda yapılan değişiklikler

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Karar'a istinaden yaptığı düzenlemeler uyarınca, yasak kapsamında bulunan sözleşmelere binaen düzenlenecek kıymetli evrakta bedelin döviz cinsinden veya dövize endeksli şekilde belirlenmesi mümkün değildir. Bununla birlikte Yeni Tebliğ, Yürürlük Tarihi öncesinde düzenlenmiş ve dolaşıma girmiş bulunan kıymetli evrakta döviz cinsinden veya dövize endeksli şekilde belirtilen bedellerin Türk Lirası cinsinden yeniden belirlenmesi zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Yeni Tebliğ ayrıca, taşımacılık faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmelerinden doğan ödeme yükümlülüklerinin akaryakıt fiyatlarına endekslenmesini serbest bırakmıştır.

Bu Duyuru, Yeni Tebliğ ile getirilen, kaldırılan veya değiştirilen istisnalardan yalnızca bazılarını kapsamaktadır. İstisnalara ilişkin daha detaylı bilgiye ihtiyacınız olması halinde, her zaman bizimle iletişime geçebilirsiniz.

İLETİŞİM

Av. Pinar Bülent

pbulent@kolcuoglu.av.tr

Stj. Av. Mayıs Büşra Mollaahmetoğlu

mbmollaahmetoglu@kolcuoglu.av.tr

Stj. Av. Emel Dilara Topanoğlu

edtopanoglu@kolcuoglu.av.tr